

آسیب‌شناسی یکپارچه‌سازی شرکت‌های آب و فاضلاب شهری و روستایی

توسعه روستایی بعد از انقلاب اسلامی یکی از محورهای فعالیت‌های نهادهای انقلابی کشور بوده و خدمت‌رسانی به این مناطق از افتخارات نظام ج.ا.ایران بوده است. آبرسانی و برق‌رسانی به این مناطق به‌عنوان دو نیاز پایه‌ای و زیربنایی همواره با پرسش‌های مرتبط به آنالیز سود-هزینه و مشخصاً این پرسش که آیا این خدمات اقتصادی هستند، روبرو بوده است. به تبع رویکرد مثبت یا منفی دولت‌ها به این پرسش، ساختارهای مرتبط با این خدمات نیز دچار تغییر شده‌اند. ۴۷ از ابتدای دهه ۶۰، جهاد سازندگی متولی اصلی خدمات آبرسانی روستایی بود تا زمانی که با ادغام وزارتین جهاد سازندگی و کشاورزی در سال ۱۳۷۹، این وظیفه به وزارت جهاد کشاورزی منتقل شد و سال ۱۳۹۸ سال پایانی ارائه خدمات آب و فاضلاب روستایی در قالب شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی توسط وزارت نیرو بود. ۴۷ با توجه به همپوشانی وظایف آبفای روستایی و آبفای شهری کارکرد این دستگاه‌ها با چالش‌هایی روبرو بوده است و عملاً از ابتدای ۱۳۹۹ در قالب شرکت آب و فاضلاب استانی یکپارچه‌سازی شدند.

در مقدمه این پژوهش آمده است:

آبرسانی و برق‌رسانی به مناطق محروم و کم‌جمعیت و دوردست در استان‌های کشور به‌عنوان دو نیاز پایه‌ای و زیربنایی همواره با پرسش‌های مرتبط به آنالیز سود-هزینه و مشخصاً این پرسش که آیا این خدمات اقتصادی هستند، روبرو بوده است. به تبع رویکرد دولت‌ها در پاسخ به این پرسش بر اساس میزان غلبه اولویت شاخص محرومیت‌زدایی بر سایر اولویت‌ها متفاوت بوده و در کش و قوس و چالش بوده است.

بارزترین نمود این چالش و تغییر متناوب رویکرد در دست‌به‌دست شدن متولی آب و فاضلاب روستایی در دولت‌ها بوده است؛ به نحوی که ابتدا در سال ۱۳۵۹ با تأسیس جهاد سازندگی، آبرسانی به مناطق محروم به این نهاد واگذار شد و این امر ادامه داشت تا اینکه در سال ۱۳۷۹ با ادغام وزارتین جهاد سازندگی و کشاورزی این وظیفه به وزارت جهاد کشاورزی واگذار و سپس در قالب شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی به وزارت نیرو منتقل شد. همپوشانی وظایف شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی (آبفار) و آب و فاضلاب شهری (آبفا) و وجود دو شرکت آب و فاضلاب در یک استان و شهرستان و انجام وظایف موازی از یکسو و تأکید درست دولت یازدهم و دوازدهم بر سیاست‌های کوچک و چابک‌سازی دولت از سوی دیگر، به اجرایی شدن یکپارچه‌سازی این دو بدنه فنی-اجرایی در پایان سال ۱۳۹۸ انجامید.

این گزارش دومین گزارش از سری گزارش‌های آسیب‌شناسی ساختارها و نهادهای آب ایران است که توسط مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری تدوین شده است. گزارش در پی پاسخ به این پرسش است:

آیا یکپارچه‌سازی شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی و شهری در قالب شرکت آب و فاضلاب استانی پاسخی مناسب به مسئله تأمین آب شرب پایدار در مناطق روستایی خواهد بود؟ پاسخ مناسب به مسئله تأمین آب شرب پایدار در مناطق روستایی چیست؟

برای پاسخ به این پرسش در ابتدا به تبیین اهداف پروژه یکپارچه‌سازی ، سپس بررسی همسویی اهداف از یکپارچه‌سازی با اقدامات صورت‌گرفته در انجام یکپارچه‌سازی پرداخته می‌شود. پس از آن وجوه مغفول‌مانده از دید حکمرانی مورد توجه قرار می‌گیرد.

برای مطالعه و دریافت متن کامل این مقاله، روی لینک زیر کلیک کنید.